

Deltaprogramma mag integraliteit niet uit het oog verliezen

Toelichting:

Het Deltaplan van de commissie-Veerman claimt anderhalf miljard euro per jaar, een eigen bestuursregime en een eigen wettelijk kader. De commissie kiest daarmee een sectorale koers. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de structuurvisie Randstad 2040, waarin rood, groen en blauw in samenhang aan bod komen, of het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT): een bundeling van ruimtelijke en infra-investeringen. De voorstellen van Veerman zijn een stap terug op deze weg. Ze zouden meer integraal moeten worden uitgewerkt. Dit stelt Friso de Zeeuw, praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling aan de TU Delft en directeur Nieuwe Markten bij Bouwfonds Property Development.

JAN JAAP DE GRAEFF
ALGEMEEN DIRECTEUR NATUURMONUMENTEN

Tot op zekere hoogte stand alone

De opvattingen van de Deltacommissie passen in de Nederlandse traditie, dat de waterstaatszorg tot op zekere hoogte stand alone wordt uitgeoefend. Het waterschap als functionele bestuursvorm, met een eigen belastingstelsel, is daarvan het meest sprekende voorbeeld. Voor die traditie is ook een goede reden: ons laaggelegen land is bij uitstek kwetsbaar voor wateroverlast en overstromingen, en dus gebaat bij continuïteit van het beheer van onze waterkeringen en van het water. Hiermee verschilt deze tak van overheidszorg van bijvoorbeeld de ruimtelijke ordening of de zorg voor onze infrastructuur. Extreem gezegd: als ons land is ondergelopen, is een visie op de Randstad niet meer nodig en is van mobiliteit geen sprake meer. Dat betekent natuurlijk niet dat de waterstaatszorg in splendid isolation zou moeten worden uitgeoefend. Maar dat is ook niet het geval: de hoofdlijnen van het beleid worden immers door rijk en provincies na politieke afweging met andere belangen vastgesteld, en ook op dat niveau ruimtelijk verankerd. Met Friso de Zeeuw ben ik het vaak eens. Maar nu dus kennelijk niet!

BART SCHULTZ
HOOGLEERAAR LAND AND WATER
DEVELOPMENT UNESCO-NIE,
TOP-ADVISEUR RIJKSWATERSTAAT

Goede integrale visie van groot belang

Ik ben het geheel met de stelling eens. We doen in ons land namelijk aan waterbeheer en bescherming tegen overstromingen in verband met het feit dat we er wonen, werken en recreëren. Hierbij hebben we tevens oog voor het milieu en de natuur. Bovendien zijn we kennelijk niet van plan om ons binnen enkele eeuwen uit het lage deel van ons land terug te trekken. Sterker nog: we bouwen vooral in het lage deel. Met andere woorden: grondgebruik, milieu, waterbeheer en veiligheid zijn nauw verweven en dienen daarom in samenhang te worden gezien. Hierbij is van belang dat de wijzigingen in

het grondgebruik zich veel sneller voltrekken dan de wijzigingen ten gevolge van klimaatverandering. Deze wijzigingen zouden daarom vooral als uitgangspunt moeten dienen voor te nemen maatregelen op het gebied van waterbeheer en veiligheid. Een goede integrale visie, gebaseerd op ruimtelijke ordening en waterbeheer, is voor de toekomst dan ook van groot belang. Dat neemt niet weg dat het Deltaplan uit oogpunt van waterbeheer en veiligheid wel een aantal duidelijke richtingen heeft voorgesteld. Deze voorstellen kunnen echter pas echt hun definitieve vorm krijgen in nauwe interactie en iteratie met de ruimtelijke ordening.

PATRICK POELMANN
DIJKGRAAF HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE RIJNLANDEN

Eén aansprekende aanpak

Voor een lekkere maaltijd heb je goede ingrediënten, bekwame koks en keukenapparatuur nodig. Een plan kan pas integraal worden wanneer vergaarde inzichten op terreinen als verkeer, woningbouw, landbouw, recreatie, milieu, water, ICT, veiligheid worden gebundeld in één aansprekende aanpak, waarin effecten van te maken keuzes op elkaar zijn afgestemd. Wat de commissie-Veerman op verzoek van het kabinet heeft gedaan is, samen met de wetenschap, verkennen waarmee we rekening moeten houden als het gaat over klimaatverandering, zeespiegelstijging, rivierafvoer en bodemdaling. De kracht van het werk van de Delta-

commissie is dat zij op basis van die bevindingen vervolgens een pakket van maatregelen heeft geschetst dat naar haar inzicht de komende tientallen jaren op ons afkomt om ons land waterveilig en leefbaar te houden. Met een raming van wat dat allemaal gaat kosten. En met ruimte voor het doen van nadere keuzes bij de uitwerking, denk aan zo iets als het wel of niet laten stijgen van het peil van het IJsselmeer. De Deltaregisseur moet er op toezien dat die keuzes ook worden gemaakt. Daar kunnen de plannenmakers van Randstad 2040 en MIRT hun voordeel mee doen en hun plannen bij de verdere uitwerking écht integraal maken.

ARIKE TOMSON
SECRETARIS-DIRECTEUR WATERSCHAP
NOORDERZIJLVEST

Aanjager

Het lijkt mij absoluut verstandig om veiligheid – een zaak van zo groot nationaal strategisch belang, waaraan langdurig zulke grote kosten zijn verbonden – op nationaal niveau goed te regelen. En dat je dat 'sectoraal' doet ook. Veiligheid garanderen is geen zaak van theekransjes of rookfauteuils. Het hoeft immers niet te worden afgezet tegen andere belangen; het is evident dat het gebeurt en dus is het ook evident dat daar geld voor wordt geoormerkt. Goed om dat gewoon in de wet vast te leggen, regisseur er op. Klaar! Niet verder over soebatten.

Dan de uitvoering, dat is een ander chapter. Daar komen de integraliteit en de dialoog om de hoek. De verwachte grootschaligheid van de ingrepen en de tijd die we – nog – hebben om tot oplossingen te komen bieden een enorme kans om dit op 'moderne' wijze aan te pakken: om gebiedsspecifiek tot een goede samenhang te komen van groen, blauw en rood. Of welke andere combinatie van kleuren dan ook. Door dit slim aan te pakken kunnen de gegarandeerde fondsen voor de veiligheid worden vermenigvuldigd met gemeentelijke, provinciale, private of andere (rijks)gelden en zo aanjager zijn voor echte integrale gebiedsontwikkeling.

STELLING